

החל בשבוע הבא, הסרט הטוב ביותר שיוצג בתל-אביב, יהיה בן 32 שנים ושמו החלון האחורי. אין זו ביקורת על הסרטים האחרים המוצגים בעיר, אלא קביעה פשוטה המפרידה בין

בימאי היצ'קוק קצה הקרנון

סרטים טובים ובין יצירת מופת. כל מי שחושד כי מדובר כאן בסריו פרטי של מבקר-קולנוע חולה נוסטאלגיה, מוזמן ללכת

תיאורת הסרט "החלון האחורי" של אלפרד היצ'קוק מיצוי מושלם של אפשרויות הקולנוע

לינארית ובורה. צלם עיתונות שרגלו נשבה תוך כדי מילוי תפקידו, רתוק לכיסא-גלגלים. משועמם מן הבטלה הנכפית עליו, הוא מבלה את ימי הריתוק שלו ליד החלון המשקיף על החצר הפנימית של בית-דירתו, שאליו פונים גם כל החלונות האחרים של בית-הדירות ממול.

אחרי ששה שבועות כאלה, הוא הופך שותף פעיל בחייה של כל השכנים הללו. פעיל, אבל סמוי, כי האחרים אינם יודעים שהוא משקיף על מעשיהם מבוקר עד לילה, ולעיתים, כשגודרת שנתו בשרב הכבד של הקיץ הניירורקי, הוא ממשיך להציץ אליהם עד שעות הבוקר הקטנות. כך הוא מתוודע לחתיכה עם החזה הגדול והמחוררם הרבים; לאשה הבורה הממציאה לעצמה בנירוג דימויני; למלחין המנסה לכתוב את השיר של חייו; לזוג הישן כלילת על המירפסת כדי לזכות במשב של רוח רעננה; לפסלת המיוקנת המשתופת כרוב שעות היום; לזוג צעיר שנישא זה עתה, והסתגר מאחורי תריסים מוגפים בקביעות — ולסוכן הנוסע הנשוי לאשה חולנית וטרדנית שאינה נותנת לו מנוחה.

במשך התבוננותו מתחיל הצלם להרכיב זו לזו עובדות שהוא מבחין כמוורוותו, ומחליט שמעשה רצח אכן בוצע בחצר הדירות ומכבית ממול. בעזרת ארוסתו הנאה, שאליה מצטרפים אחריכך גם אחות רחמניה המגיעה מרי יום כדי להעניק לו עיסוי, ויריד, בלש במישטרת ניירורק, הוא מתחיל לפתח את החשדות ולהמציא להם סימוכין בהתרחשויות.

אם כך, מה כל כך קולנועי באדם שגורו בחדר, בתיאורה אחת ויחידה שהוקמה בחצר האחורית של אולפני פאראמונט והמשמשת את הסרט מתחילתו ועד סופו? הסרט כולו בנוי מן הרברים שהגיבור רואה ומן התגובות שלו; ממאמציו לשכנע את הקרובים אליו כי קביעותיו ומסקנותיו אינם תעמולתי דימויו של חולה משועמם, אלא עובדות של ממש, ומן הירדן שבה גם הם משתכנעים, לא על סמך מילים ודיבורים, אלא מתוך המראות שהם רואים כמו עיניהם, ושהצופים רואים יחד עמם.

שננו לשם שינוי: היצ'קוק, שאהב תמיד להלך על קצה קרחונים ולהניח לאיש היושב באולם הקולנוע את התענוג לדמיין לעצמו עד כמה גדול ועצום הקרחון שמתחת לפני המים, עושה זאת כאן בצורה מושלמת. עיניו של הצלם הם בעצם עיני כל אחד מן הצופים. מה שידוע לו ידוע גם לצופים. הם בעצמם מגיעים לאותן המסקנות שגם הוא מגיע אליהן, וגם הם חשים את התיסכול הבורר כאשר מסקנות אלה אינן נראות בעיני מי שלא היה עד למעשים שקרו.

כך נוצרת היודות מוחלטת של הצופים עם המתרחש על הכר, ובדוגמה ניבנה המתח, והטבעת מתהירות והולכת סביב הרוצה, אשר זוהותו כנהוג אצל היצ'קוק, אינה סוד כבר בשלבים המוקדמים של הסיפור. אישור אשמתו וליכדתו, אלה הם העיקר.

אבל מעבר לסרט מתח, שטח שבו איש לא מעז לערער על כישוריו העילאיים של היצ'קוק,

אפשרויות הקולנוע, בדרך ששום מדיום אחר אינו יכול להשתוות אליו." הסיפור פשוט בתכלית ומתנהל בצורה

לראות שוב את הסרט הזה של אלפרד היצ'קוק, שאפילו אמרהמתח בעצמו נהג לבחור, בין סרטיו, כרוגמה ומופת למיצוי מושלם של

החל בשבוע הבא. שונה כיום מן הלילה, כן גם נבדל תפקידו זה מכל מה שעשה רובאל בעבר. הוא מעצב דמותו של מקסלרג, ומר

קאונטרי אנד ווסטרן שירד מגודלתו הפך לאלכוהוליסט, איכר את אשתו, ניתק את הקשר עם בתו, והפסיד כל פרנסה שהיתה בכיסו. אשה צעירה אלמנה מילחמת ויאטנאם, אם לילד ובעלת תחנת-דלק, מעניקה לו בית, חום, אהבה, והעיקר, את כבודו מחדש כאדם. הוא מפסיק לשנות, מתחיל לעבוד ואפילו חוזר לכתוב מוסיקה. כשהוא זוכה בהעצה מחודשת ומבצע את שידיו יחד עם להקת צעירים הרואה בו את אביה הרוחני, אם כי גם אז עליו להתייצב מחדש מול מכות הגורל שאינו מניח לאדם, אלא כמה רגעים קטנים של חסד.

אני אוהב מוסיקה ולא היתה לי כל בעיה להיכנס לעורו של מקסלרג, הסביד רובאל את דרכו אל התפקיד האחרון הזה: דמותו של מקס אינה זרה לי. להיפך, היה לי נוח מאוד ונעי

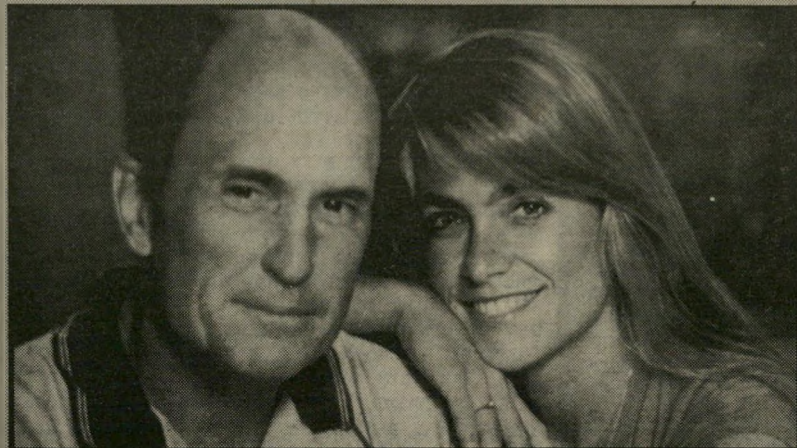
תגלית בת 50, אמנם, אבל תגלית הגונה בהתחשב במה שכבר הספיק לעשות.

האיש שהציל יהודים

הוא עצמו הגיע לראיון מבויש קמעה, אך פניו לא הצניעו את האושר. כדועותיו היתה חבוקה אשתו, שחקנית צעירה, תכולת עיניים ובעלת מזג ירדוטי, בשם גייל יאגס. בעזרתה הצליח להתמיד במשך חמש שנים ולגייס כסף עבור סרטו הראשון כבימאי, מיבצע יוצאדופן, מרגש ומקורי על חייהם ומורשת תרבותם של הצוענים החיים היום בניירורק, ורך עינו של ילד בן תשע, ששמו אנג'לו.

אף אחד מן השחקנים שלי לא היה שחקן מיקצועי. אבל כל אחד מהם היה שחקן מלידה. עבורי, כשחקן מיקצועי המתאמץ כל ימיו

רוברט דובאל ורנייטי גייל יאגס הייתי מאושר לבוא לירושלים

בתפקיד זה, לא הרגשתי שאני מבזבז את זמני כשיצאתי לירושלים כשטכסאס ושהייתי בעירות שכחות-אל. כשאני מתאמן עם תזמורות של צעירים מקומיים ולמד את המיטב האופייני שלתם את צורת ריבורם ואדווחות חייהם.

מישפט הסיום שלו הפתיע אותי יותר מכל: "מה שהייתי רוצה מאוד לעשות, הוא לשחק את אוסקר שינדלר, גיבור הספר רשימת שינדלר, אותו איש מופלא שהציל 4000 יהודים. אני יודע ששינדלר קנה את הכוביות ושהוא מתכנן לבוא לישראל ביום אחד ולעשות תחזיק מסביב לניצולים והימים עדיין. הייתי מאושר מאד לבוא לירושלים ולעשות את התפקיד הזה."

לעשות אימפרוביזציות, היה זה מרתק לראות כיצד אנשים אלה עושים אימפרוביזציות כל הזמן, מבלי להתאמץ.

אולי משום כך הצליח רובאל להנציח את התקפי הזעם והשמה, העצב והעליצות כאילו לא הציב מצלמה לפני גיבוריו. לא הייתי מעוניין לרעת כמה הם מרוויחים ועל כמה הם מהמרים, אותי ריתק התהליך עצמו. כמי שמתעניין בתרבות ובחשפעתה על אופיים של בני-אדם יצא רובאל לפיטצבורג כשטכסאס כדי להתחקות אחר שורשיו של הגיבור, שאותו הוא מעצב ברגעים קטנים של חסד, סירטו האחרון של ברוס ברטנורד שיוצג בישראל

רוברט דובאל בראיון לעדנה פינרו: "אני שר!"

קשה להתלבט בשורת השחקנים שהצטרף אליה אמריקה בעשור הקולנועי האחרון שלה — רוברט דהנירו. ראסטין הופמן, אל פאצינו — כל אחד כוכב מצצה של נוכחות, המתפוצצת לאלף אלפי גוונים לנגד עיניך בתוך שעה וארבעים של אשליה מושלמת.

ואף על פי כן, השנה האחרונה היתה שנת ההפתעה השמורה לרוברט דובאל. בן 50, משחק 20 שנה, ובתפקידים מרשימים: מפקד להק המסוקים המפציץ בלהט כפר ויאטנאמי באמריקה טיפוסי בטייס שב הביתה; עורך-דן מכוד לפאטרנו המאפינו בהסנדק; מפקחמיסטר מנגיים לתפקידו עד כלות נפשו; מול אחיו, רוברט דהנירו הוטר, בודווי אמט; כולם תפקידים גדולים ומעט כולם הביאו אותו אל סף האוסקר במועמדות בקטגוריות שונות. וככל זאת, אראפטר לומר שר שמו של רובאל בלבד, כדי למכור סרט, מה שאפשר לומר על רוברט דהנירו או על רוברט דהנירו.

רובאל לא היה מעולם "כוכב" במובן הזה של המילה האפילו לא התאמץ לבנות את עצמו לכתי קדימה וכלמתי בצעד אחד לאחור. אנלי משום כך לא הייתי אף פעם כוכב כמלוא מובן המילה. כך אומר רובאל בחיך, בקול נעים ובסברטנים צעיר הרבה ממראהו על הגד. למעשה, ניסיתי לטפל בכל הגיבורים שיעצבתי בדרך של תפקיד אומי, מסביב רובאל.

ואמנם זה הרגש הטוב כי עם כל תפקיד ותפקיד שהייתי על-מות הזמיר, והפענו הקולנועית הראשונה, נראה כי אדם מוכשר, אינטליגנטי וגמרי, עומד מאחורי מה שהוא עושה.

מעל ומעבר לכל השגיו הקולנועיים הקודמים התגלה רובאל בתוך השנתיים האחרונות כבעל כישורן טכני ומתפעל, לכן, כשהופיע כפסטיבל האחרון בקאן היה ברור לכל ששחקן זה הרשום פעמיים בכותרות, פעם אחת כבימאי הסרט אנג'לו אחובי ופעם שנייה כשחקן זמר כסרט רגעים קטנים של חסד, הוא הוא התגלית האמיתית של הקולנוע האמריקאי בשנה זו.